

ส่วนที่ 1 หน้าปก

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การพัฒนาเซนเซอร์ทางเคมีไฟฟ้าแบบไม่ใช้เอนไซม์สำหรับไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์

Development of electrochemical sensor for non-enzymatic hydrogen peroxide

คณะนักวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรากร ลีมบุตร	หัวหน้าโครงการวิจัย
รองศาสตราจารย์ ดร.ปณต ถาวรังกูร	ผู้ร่วมโครงการวิจัย
รองศาสตราจารย์ ดร.เพริศพิชญ์ คณาธารณา	ผู้ร่วมโครงการวิจัย
ดร. อภรณ์ นุ่มน่วม	ผู้ร่วมโครงการวิจัย
ดร. ไกล่รุ่ง สามารถ	ผู้ร่วมโครงการวิจัย

โครงการวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากโครงการวิจัยประเภททั่วไป

ประจำปีงบประมาณ 2556

ส่วนที่ 2 เนื้อหา ประกอบด้วย

1. **ชื่อชุดโครงการ** การวิจัยพัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีวัสดุ (ภายใต้ชุดโครงการวิจัย เทคโนโลยีการวิเคราะห์สารปริมาณน้อยและเซนเซอร์
Trace Analysis and Sensor Technology

2. **ชื่อโครงการย่อย** การพัฒนาเซนเซอร์ทางเคมีไฟฟ้าแบบไม่ใช้เอนไซม์สำหรับไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์
Development of electrochemical sensor for non-enzymatic
hydrogen peroxide

3. **คณะนักวิจัยและคณะ/หน่วยงานต้นสังกัด**
  - 3.1 วรากร ลิ้มบุตร ภาควิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ คณะวิทยาศาสตร์
  - 3.2 ปณิต ถาวรังกูร ภาควิชาฟิสิกส์ คณะวิทยาศาสตร์
  - 3.3 เพริศพิชญ์ คณาธารณา ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์
  - 3.4 อารณณ์ นุ่มน่วม ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์
  - 3.5 ไกล่รุ่ง สามารถ ภาควิชาคณิตศาสตร์และสถิติ คณะวิทยาศาสตร์

4. สารบัญ รายงานตารางและรายการประกอบ

สารบัญตาราง

รายการ	หน้า
ตารางที่ 1 ปัจจัยที่ศึกษาและสภาวะที่เหมาะสมของระบบการตรวจวัดไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ด้วยเทคนิคไซคลิกโวลแทมเมตรี	17
ตารางที่ 2 ปัจจัยที่ศึกษาและสภาวะที่เหมาะสมของระบบการตรวจวัดไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ด้วยเทคนิคแอมพอโรเมตรี	17
ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ในสำลี	20
ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ในน้ำยาย้อมผม	21

สารบัญรูป

รายการ	หน้า
รูปที่ 1 กลไกปฏิกิริยารีดักชันของไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ที่มี HRP ทำหน้าที่เป็นตัวเร่งปฏิกิริยา และตัวส่งผ่านอิเล็กตรอน (mediator) ทำหน้าที่เป็นตัวส่งผ่านอิเล็กตรอนระหว่าง HRP กับ ขั้วไฟฟ้า	10
รูปที่ 2 ระบบไหลผ่านของเซนเซอร์ทางเคมีไฟฟ้าแบบไมโครเอ็นไซม์	12
รูปที่ 3 ภาพถ่ายจากกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราดของการสังเคราะห์อนุภาคนาโนเงินบนกลาสซีคาร์บอนทรงกลม (AgPs-GCS)	15
รูปที่ 4 การเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการเร่งการเกิดปฏิกิริยาของไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ของ AgNPs-GCS	16
รูปที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าสัญญาณกระแสไฟฟ้า (μA) และความเข้มข้นของไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์	18

5. กิตติกรรมประกาศ

โครงการนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากโครงการวิจัยประเภททั่วไป ประจำปีงบประมาณ 2556 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ขอขอบคุณสถานวิจัยการวิเคราะห์สารปริมาณน้อยและไบโอเซนเซอร์ ภาควิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ และภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ได้กรุณาเอื้อเฟื้อในส่วนการสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และสถานที่

ขอขอบคุณสมาชิกสถานวิจัยการวิเคราะห์สารปริมาณน้อยและไบโอเซนเซอร์ และเจ้าหน้าที่ภาควิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ภาควิชาเคมี และ สำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ รวมถึงทุกท่านที่ไม่ได้เอ่ยนามที่อำนวยความสะดวกสนับสนุนโครงการงานวิจัยนี้

วรากร ลิ้มบุตร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรากร ลิ้มบุตร)

หัวหน้าโครงการวิจัย

วันที่ 31 เดือนมกราคม พ.ศ.2560

6. บทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยนี้พัฒนาเซนเซอร์ทางเคมีไฟฟ้าแบบไม่ใช้เอนไซม์สำหรับไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ด้วยเทคนิคแอมเพอโรเมตริก โดยอาศัยอนุภาคเงินที่เกาะติดบนกลาสซีคาร์บอนทรงกลมที่ปรับปรุงบนขั้วกลาสซีคาร์บอนได้ศึกษาสภาวะที่เหมาะสมสำหรับการตรวจวัดไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ดังต่อไปนี้ ปัจจัยที่เหมาะสมต่อการสังเคราะห์อนุภาคเงินที่เกาะติดบนกลาสซีคาร์บอนทรงกลม พีเอช และความเข้มข้นของสารละลายอิเล็กโทรไลต์ ค่าศักย์ไฟฟ้าที่ใช้สำหรับการตรวจวัดไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ อัตราการไหล และปริมาตรสารตัวอย่าง ภายใต้สภาวะที่เหมาะสมพบว่าวิธีที่พัฒนาขึ้นนี้มีช่วงความสัมพันธ์เชิงเส้นในช่วง 0.25 ถึง 350 mg L⁻¹ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.999 และมีค่าขีดจำกัดของการตรวจวัดคือ 0.12 mg L⁻¹ วิธีที่พัฒนาขึ้นนี้สามารถประยุกต์ใช้สำหรับการตรวจวัดไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ได้

Abstract

Silver particles/glassy carbon spherical modified glassy carbon electrode (GCE) (Ag μ Ps/GCE) was used for hydrogen peroxide by amperometric. Some operational parameters including volume of Ag μ Ps/GCE, pH and concentration, potential, flow rate and sample volume were optimized. Under the optimum conditions, the peak current response increased linearly with the hydrogen peroxide in the range of 0.25 – 350 mg L⁻¹ (r=0.999) with detection limit of 0.12 mg L⁻¹. It is possible to apply this method to determine hydrogen peroxide.